

Alleen dit wil ik zeggen: elk moet het zijne bijbrengen, elk zijn stukje muur voor het natuurmonument, elk in zijn eigen observatie-terrein.

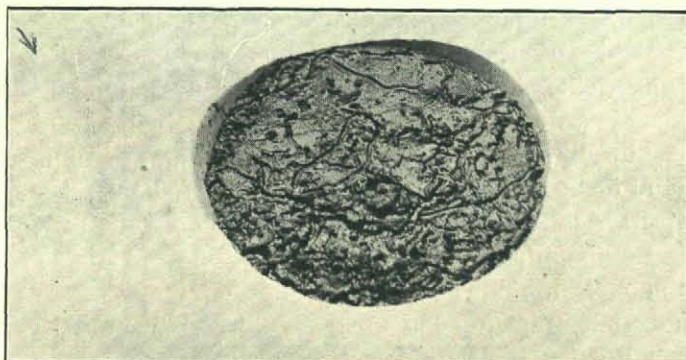

Foto PAUL UIJTTERHOEVEN.

Zoo stond in onooglijk winterslijk een raadselachtig runenschrift; en zoo hielp z'een levensorakel méér in 't licht, de lieve lentezon.

Mechelen, St. Romboutscollege.

Jos. Bols.

VAN MUGGEN EN MALARIA.

DIT onderwerp is in kranten en tijdschriften en brochures al zoo dikwijls en uitvoerig behandeld, dat men er eigenlijk al wel haast genoeg van heeft. Men leeft er vrij gerust op los. Het verband tusschen de malaria-mug en de onaangename, hoewel zelden doodelijke ziekte lijkt buiten twijfel aangetoond. De uitwerking van kinine als specifiek geneesmiddel is overbekend; trouwens al vijftig jaar geleden gebruikten wij het thuis al als een gewoon huismiddeltje. De strijdkreet „geen muggen geen malaria” is eenvoudig en overtuigend en de middelen en maniertjes, om de muggen en hun larven te verdelgen lijken zoo practisch en gemakkelijk, dat men zich eigenlijk over de aanwezigheid van de dieren zou moeten verbazen.

En, heel merkwaardig, vergeleken bij een jaar of tien geleden, komt malaria tegenwoordig niet eens zoo heel veel meer voor; eigenlijk alleen maar in Holland benoorden den Ouden Rijn en bewesten de Utrechtsche Vecht. In Zeeland, dat eertijds om zijn intermitterende koorts berucht was, kon men een paar jaar geleden slechts met moeite een enkelen malaria-patient vertoonen aan een beroemd Engelsch malaria-specialist, die expres in ons land was komen kijken naar leerzame malaria-gevallen. In Friesland en Groningen zijn hier en daar

nog enkele haardjes. Maar wat wel het voornaamst is, in het „geteisterde” Noord-Holland zelf kunnen we over het algemeen niet eens meer spreken van het „heerschen” van malaria.

Zooals ieder weet, is een jaar of zes geleden door den Staat een Wetenschappelijke Commissie ingesteld ter bestudeering van het malaria-probleem en van de middelen om de ziekte te bestrijden. Naast deze Commissie is er twee jaar geleden nog een tweede verzezen, tot bevordering van de bestrijding van de malaria door de bevolking zelf. Men zou nu in de verleiding komen, om den gunstigen toestand toe te schrijven aan de werkzaamheid van deze beide commissies, en dit is wel heel vriendelijk, maar de commissies denken daar toch anders over. Ze vertrouwen die malariamuggen geen zier en er zijn er nog bij miljoenen. Het blijkt hoe langer hoe meer, dat we van die merkwaardige dieren en van hun leefwijze nog lang niet genoeg op de hoogte zijn. Er bestaan nog velerlei vermoedens en worden nog velerlei beweringen ten beste gegeven, waarvan de waarheid of zelfs de waarschijnlijkheid nog scherp moet worden onderzocht.

Zooals ge weet, overwinteren de malariamuggen in woningen en stallen en ook op zomersche dagen zoeken ze daar in grooten getale een rustige schuilplaats. Bij tijd en wijle voeden ze zich met het bloed van menschen en vee. In sommige streken van de wereld, met name in Denemarken en in de Vendée vergenoegen ze zich met het bloed van paarden, koeien, varkens en laten ze den mensch met rust. Men zegt wel heel aardig, dat die muggen daar „misanthroop” geworden zijn en we zouden het als een buitenkansje beschouwen, als het hier ook dien kant uitging. Al was het maar zoo, dat de muggen in de stallen zich tevreden bleven stellen met het vee en niet overvlogen naar de boerderij, om daar den baas en de vrouw en de kinderen lastig te vallen en eventueel te infecteeren met malaria. Was dat zoo, dan kon de bestrijding zich in hoofdzaak blijven richten tegen de huismuggen.

Omtrent deze eventuele getrouwheid der malariamuggen aan hun prooi, wordt thans een onderzoek ingesteld door den voorzitter der wetenschappelijke malaria-commissie professor Aldershoff, leider van het serologisch instituut te Utrecht. Hij neemt zijn muggen dan ook serologisch te pakken, onderzoekt zoo vlug mogelijk den inhoud van hun maag, als ze bloed gezogen hebben en komt dan wel te weten, of dat nu bloed van een rund, een paard, een zwijn of van een mensch is. Nu zullen we niet lang meer in de onzekerheid behoeven te verkeerren.

Dan blijft er echter nog genoeg over. Wij weten nog zoo goed als niets over de uitgestrektheid van het gebied van een bepaalde muggenbevolking. Stel dat in een varkensstal vijfduizend malariamuggen huizen. Hoe ver gaan die van huis om zich te voeden? Hoe ver gaan ze, om hun eieren te leggen? Van hoe ver zijn ze gekomen, toen ze zich in deze stal vestigden? Op al deze vragen moeten we het antwoord schuldig blijven. De vindingrijke onderzoeker in het vrije veld kan ons hier helpen.

Er is nog meer. De eene malaria-mug is nog de andere niet. Behalve de gewone

malariamug, *Anopheles maculipennis*, komen er in ons land nog twee *Anopheles* soorten voor: *A. bifurcatus* en *A. plumbeus*, die ook in staat zijn, om de malaria-ziekte over te brengen. Daar kom ik later wel eens op terug, maar wat op het oogenblik meer van belang is, er bestaan waarschijnlijk van de gewone malaria-mug verschillende rassen. Op verschillende plaatsen in ons land leven malaria-mug en mensch vreedzaam naast elkander, zonder elkaar wederkeerig ziekten te bezorgen. Mogelijk zijn die muggen dan van een ander ras dan de Noordhollanders, maar zeker weten we dat nog niet. Nu is professor Swellengrebel, de bioloog van de malariacommissie, bezig om dit vraagstuk op te lossen en daarvoor heeft hij levende malariamuggen noodig uit alle deelen van ons land, ook uit die deelen, waar de malaria-ziekte niet voorkomt. Hier kunnen nu de leeken-liefhebbers een handje helpen en daarom verwijs ik met aandrang naar den oproep van den secretaris der malaria-commissie, dien ge vindt aan het hoofd van onze Vragen en Korte Mededeelingen. Zoek eens in huis of stal naar malaria-muggen. In de varkensstallen hebt ge wel de meeste kans. Daar hangen ze aan de zoldering of in 't spinrag of ze zitten tegen planken en balken in de welbekende houding, kop en lichaam gestrekt en een hoek van veertig graden, of zelfs meer, makend met het steunvlak. Zekerheid krijgt ge door naar den zuignuit te kijken. Indien die geflankeerd wordt, door twee tasters, ongeveer even lang als die zuignuit zelf, dan hebt ge te doen met een malariamug. De gewone steekmug en de ringelmug hebben tasters, die niet verder reiken dan tot het derde deel van de zuignuit.

Het komt er nu op aan, om allereerst een schuilplaats van de malariamuggen te ontdekken en u dan dadelijk te wenden tot Dr. Korteweg, die u prompt voorzien zal van de noodige voorlichtingen en vangbuisjes.

JAC. P. THUISSE.

HET MEIJENDEL-ONDERZOEK.

MYCOLOGISCHE SECTIE *). (Zie noot pag. 312.)

UIT het laatste Meyendelverslag van Dr. Schierbeek in De Lev. Nat. van 1 Juli is reeds gebleken, dat Meyendel ook in mycologisch opzicht zeer de moeite waard is, zoowel wat betreft het groote aantal soorten, als de bijzonderheid der soorten. Dit is ook niet te verwonderen bij zóóveel afwisseling van terrein en plantengroei. Het aantal basidiomyceten is aan het eind van 1924 reeds gestegen ± 360 van de ± 1550 soorten; van de ascomyceten zijn er ongeveer 17. Hoewel de myxomyceten eigenlijk geen zwammen zijn, bemoeit de mycologische sectie er zich mee en heeft daarvan een twaalftal gevonden, waarvan echter de namen nog niet alle zijn vastgesteld. Van 1925 kan ik nog niet veel vertellen, omdat ten eerste het hoogseizoen nog beginnen moet en ten tweede dit jaar betrekkelijk droog is geweest, zoodat wij ook in 't najaar niet zooveel vondsten deden, als wel eens het geval is geweest.

De meeste vondsten zijn gedaan in het gebied van de boerderij Meyendel, in de berkenboschjes bij de woning van den boschwachter en die, welke daarbij aansluiten naar